

Toneel om de discussie op gang te brengen

Interactief theater

Wat moet een mens die zich niet kan vinden in de mening van de meerderheid? Over dit democratische vraagstuk maakte Emke Idema toneel. Met de zaal.

Door **Joke Beeckmans**

AMSTERDAM. Laat jij 's avonds nog een vreemde binnen die naar de wc moet? En als het een vrouw is? En een Afrikaanse man? In een repetitieruimte van de theatermasteropleiding DasArts stelt Emke Idema een twintigtal studenten, vrienden en IND-medewerkers een reeks meerkeuzevragen over gastvrijheid. Binnen tien seconden moeten ze antwoorden door op een gekleurd blok te gaan staan. Wie te laat is, wordt gediskwalificeerd.

Idema ontwikkelt met haar testpubliek *RULETM*, de tweede in een reeks van 'performatieve spellen' waarin de theatermaakster met spel onderzoek verricht naar gedrag. Ze maakt van het podium een speeltuin en van het publiek zowel toeschouwer als hoofdrolspeler.

In haar vorige project, *Stranger*, ging het om eerste indrukken. Een computerstem spoorde de deelnemers aan om uit zestig portretfoto's te kiezen wie ze het meest konden vertrouwen, of juist verdenken van diefstal, of bij wie ze zouden willen uithuilen. Later oordeelden ze over elkaar, wat zowel hilarische als confronterende situaties opleverde.

Met haar nieuwe project wil Idema onze houding ten opzichte van illegaliteit en migratie onderzoeken. „Ik vond mijn eigen positie ten opzichte van het thema problematisch”, zegt Idema. „Statenloosheid is een van de grootste problemen van deze tijd, maar ik betrapte mezelf en mijn vrienden op een totaal non-engagement.

Publiek bij oefensessie van *RULTM*.

We waren natuurlijk wel eens boos of vonden iets onmenselijk, maar gingen er vervolgens niet veel verder over nadenken. We vonden het een te complex politiek systeem waar we zelf buiten stonden en toch niets aan konden veranderen.”

Om de discussie op gang te brengen, verbindt Idema politiek vluchtelingenbeleid aan persoonlijke ethiek en gastvrijheid. „Een land is zo gastvrij als haar inwoners”, meent ze.

Idema vraagt haar spelers eerst uit over wat een gast in hun eigen huis moet doen en laten. Mag die bijvoorbeeld de verwarming steeds te hoog zetten? Of luide muziek draaien? Pas later volgen dilemma's van medewerkers van de Immigratie- en

Wat mag een gast? Luide muziek draaien?

Naturalisatiedienst en beslissingen op ministerieel niveau.

Geen van de deelnemers wint. Maar Idema hoopt op het slot wel op een gezamenlijk statement. Daartoe labelt ze de deelnemers regelmatig op basis van de antwoorden van de meerderheid, waardoor een spel ontstaat met de spanning tussen persoonlijke meningen en die van het collectief. Zo geeft de meerderheid op deze testavond aan iedereen het etiket „toiletzoekbuitenhouder”. Idema: „Keuzes van de meerderheid bepalen vaak de identiteit van de groep waar jij ook toe behoort. Ik vraag me af wat je nog kunt doen als je het niet die meerderheid oneens bent.”

Op de testavond worden de eigen stand-

punten steeds fanatieker verantwoord in korte speeches. Ook na afloop spreken de deelnemers elkaar nog aan over gemaakte keuzes. Het is precies wat Idema gehoopt had. „Ik voelde zelf eigenlijk lang een weerstand tegen interactief theater, maar het is toch de vorm die het beste in staat blijkt om publiek echt te raken en te laten nadenken.”

RULETM is een coproductie van Emke Idema, Frascati Producties en het Grand Theatre Groningen. Tournee vanaf 11 maart. Inl: emkeidema.nl.?

De voorstellingen in Amsterdam zijn onderdeel van *Frascati Issues*, 11 t/m 15 mrt, Theater Frascati. Inl. frascatitheater.nl